

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Третій (освітньо-науковий)
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Доктор філософії
ГАЛУЗІ ЗНАНЬ	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	С1.01 Економіка
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	Доктор філософії з економіки
КВАЛІФІКАЦІЯ В ДИПЛОМІ	Ступінь вищої освіти – Доктор філософії Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини Спеціальність – С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) Спеціалізація – С1.01 Економіка
	Освітньо-наукова програма – Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка

1. Профіль освітньо-наукової програми «Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка» зі спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями). Спеціалізація С1.01 Економіка

Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділ	Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького Кафедра економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії (PhD)
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)
Спеціалізація	С1.01 Економіка
Форми здобуття освіти	Очна (денна), заочна
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з економіки
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – Доктор філософії Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини Спеціальність – С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) Спеціалізація – С1.01 Економіка Освітньо-наукова програма – Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка
Офіційна назва освітньої програми	Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка The development of the productive power and the regional economy
Тип програми	Освітньо-наукова
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, одиничний. Загальний обсяг освітньо-наукової програми – 240 кредитів ЄКТС, з яких обсяг освітньої складової 50 кредитів. Термін навчання за ОНП – 4 роки.
Наявність акредитації	
Цикл/рівень	QF for ENEA – третій цикл, EQF for LLL – 8 рівень; НРК України – 9 рівень

Передумови	НРК7
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До завершення повного циклу навчання
Опис предметної області	<p>Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини</p> <p>Спеціальність – С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)</p> <p>Спеціалізація – С1.01 Економіка</p> <p>Об’єкт діяльності (дослідження): Об’єкт діяльності (дослідження): теорія, методологія наукових досліджень, феномени, явища і проблеми сучасних економічних процесів та систем, інструментарій формування та реалізації політики регулювання відновлення регіонів та громад, забезпечення їх ефективного економічного розвитку.</p> <p>Цілі навчання: набуття здатності продукувати нові ідеї, розв’язувати комплексні проблеми у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, володіння методологією і сучасним науковим інструментарієм досліджень економічних процесів і явищ, спрямованих на вирішення комплексних науково-прикладних задач у сфері регіональної економіки та соціально-економічного розвитку територій.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: загальні закони, закономірності та тенденції соціально-економічного розвитку, мотивація та поведінка суб’єктів ринку; теорії мікро-, макро- і міжнародної економіки; кількісні методи в економічних дослідженнях; інституціональний, міждисциплінарний та історичний аналіз соціально-економічних явищ та процесів; розробка та обґрунтування економічних рішень; регулювання та управління багаторівневими господарськими системами; закономірності та тренди відновлення та розвитку економічних систем регіонального та локального рівнів,</p>

	<p>продукування інноваційних науково-практичних рішень щодо їх ефективного функціонування.</p> <p>Методи, методики та технології: методи мікро- та макроекономічних досліджень, комп'ютерного моделювання економічних систем, статистичного аналізу, прогнозування, управління проєктами, цифрові технології, методи і технології науково-педагогічної діяльності.</p> <p>Інструментарій та обладнання: інформаційно-комунікаційні системи, спеціалізоване програмне забезпечення, прилади та обладнання, необхідні для виконання наукових досліджень у сфері економіки.</p>
Академічні права випускників	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
Інтернет адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://surl.li/kzqiyr https://surl.li/vsxyos
2 – Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття другого (магістерського) ступеня вищої освіти	
Обсяг освітньої програми у ЄКТС	<p>Освітньо-наукова програма складається з освітньої та наукової складових.</p> <p>Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки.</p> <p>Обсяг освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії складає 240 кредитів ЄКТС, освітньої складової 50 кредитів.</p>
3 – Мета освітньої програм	
<p>Підготовка висококваліфікованих професіоналів з економіки, які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями, методологією та сучасним інструментарієм наукових досліджень, здатних до генерування інноваційних ідей та реалізації досліджень економічних процесів і явищ, спрямованих на вирішення комплексних науково-прикладних проблем у сфері регіональної економіки, соціально-економічного розвитку територій та розвиток продуктивних сил, а також практичної імплементації результатів досліджень та здійснення науково-педагогічної діяльності</p>	

4 – Характеристика програми	
Орієнтація освітньої програми	Підготовка висококваліфікованого дослідника, який володіє сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями і практичними навиками, методологією та сучасним інструментарієм реалізації наукових досліджень, спрямованих на розвиток існуючих знань та продукування інноваційних рішень щодо комплексних науково-прикладних проблем у сфері регіональної економіки та соціально-економічного розвитку територій, а також набуття комунікаційних та управлінських навиків.
Основний фокус освітньої програми	Освітньо-наукова програма спрямована на формування системного наукового світогляду, розуміння засад академічної культури й етики, здатності до інтелектуального ризику і критичного осмислення сучасних наукових дискусій навколо найактуальніших проблем економічної теорії та практики, розв'язання комплексних задач професійної та дослідницько-іноваційної діяльності. Ключові слова: економіка, регіональна економіка, регіональна соціально-економічна система, регіональна політика, розвиток продуктивних сил, механізми регулювання соціально-економічного розвитку територій, соціально-економічний потенціал територіальної громади, стратегування розвитку регіонів та громад, суб'єкти економіки регіону.
Особливості програми	До особливостей освітньо-наукової програми відносимо: 1) реалізація принципу навчання через дослідження із чітким фокусом на дослідження у сфері регіональної економіки та регулювання соціально-економічного розвитку територій та громад, який забезпечується дослідженнями в межах науково-дослідних робіт. Спрямованість на активне включення здобувачів до актуальних досліджень, які виконуються науковими підрозділами та групами дослідників, в межах відомчих, конкурсних, госпдоговорних проєктів;

	<p>2) застосування інтегративного (міждисциплінарного) підходу до формування освітньої та дослідницької компоненти (врахування соціокультурної, поведінкової, просторової (географічної), організаційно-управлінської компонент), що дозволяє випускникам успішно виконувати та здійснювати керівництво міждисциплінарними науковими проєктами щодо актуальних питань соціально-економічного розвитку регіонів та громад в умовах реформування адміністративно-територіального устрою, адміністративно-фінансової децентралізації, модернізації цілей державної регіональної політики в державі;</p> <p>3) перманентна інтеграція здобувачів у міжнародну наукову спільноту шляхом участі у міжнародних, конференціях, стажуваннях, публікуванні результатів власних досліджень у зарубіжних виданнях;</p> <p>4) імплементація набутих теоретичних знань в практичну діяльність та формування навичок взаємодії із зовнішніми стейкхолдерами результатів наукових досліджень, що забезпечується залученням здобувачів до підготовки методичних розробок, науково-аналітичних доповідей та доповідних записок для органів влади та місцевого самоврядування, бізнес-структур;</p> <p>5) всі здобувачі освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) мають можливість сформувати індивідуальну освітню траєкторію з огляду на потреби виконання дослідницького проєкту і формування майбутньої кар'єри шляхом вибору освітніх компонентів з іншого рівня освіти через їх вибір у циклі загальної підготовки за певними напрямками.</p>
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Працевлаштування	Працевлаштування на посадах наукових і науково-педагогічних працівників в наукових установах і закладах вищої освіти, інших посадах, що потребують кваліфікації доктора філософії з економіки, зокрема на посадах наукових консультантів, експертів, аналітиків

	<p>у дослідницьких установах і підрозділах підприємств, установ, організацій.</p> <p>Отримана за освітньо-науковою програмою «Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка» вища освіта дає випускникам можливість працевлаштування на посадах згідно Національного класифікатору України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010 [Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text]:</p> <p>Науково-викладацька діяльність: Керівники науково-дослідних підрозділів (1237), керівники проектів та програм (1238), викладачі університетів та вищих навчальних закладів (231), професори та доценти (2310.1), наукові співробітники (економіка) (2441.1), наукові співробітники (праця, зайнятість).</p> <p>Адміністративна діяльність у державних закладах та закладах освіти: Керівні працівники апарату центральних органів державної влади (1229.1), керівні працівники апарату місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування (1229.3).</p> <p>Управлінська діяльність у бізнес-секторі: Керівники підприємств, установ та організацій (12), керівники банківських установ та страхових компаній (13), менеджери (управителі) підприємств, установ, організацій та їх підрозділів (14).</p>
<p>Подальше навчання</p>	<p>Навчання впродовж життя для розвитку і самовдосконалення в науковій та професійній сферах діяльності, а також в інших споріднених галузях наукових знань.</p> <p>Випускники мають право на подальше навчання в докторантурі за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) або іншими спорідненими (суміжними) спеціальностями галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти.</p>

5. Викладання та оцінювання

<p>Викладання та навчання</p>	<p>Загальний стиль навчання – професійно-орієнтований. Викладання і навчання здійснюється на засадах студентоцентрованого підходу і академічної свободи.</p> <p>Викладання: лекція, дискусія, бесіда, консультація; семінарські та практичні заняття; робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами; комп’ютерні засоби навчання (онлайн курси – ресурси, web-конференції, вебінари тощо); самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою ОК; тренінги, коучі, майстер-класи від професіоналів-практиків та представників академічної спільноти; реферативні та пошукові дослідження; виробнича практика.</p> <p>Підхід до викладання передбачає підтримку, консультування та тісну співпрацю здобувачів з НПП, стейкхолдерами й представниками академічної спільноти, залучення до консультування здобувачів професіоналів-практиків, залучення здобувачів до наукової діяльності.</p> <p>ОНП реалізується через кредитно-трансферну систему організації навчання, навчання на основі досліджень, посилення практичної орієнтованості та творчої спрямованості.</p> <p>Навчання: студентоцентроване, проблемно-орієнтоване та диференційоване навчання, ініціативне самонавчання. Проблемні, інтерактивні, проєктні, командні, інформаційно-комп’ютерні технології навчання. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу та консультування самостійної роботи здійснюється через систему Центру освітніх дистанційних технологій на платформі Moodle.</p>
<p>Система оцінювання</p>	<p>Освітня складова програми. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється за бально-накопичувальною</p>

системою оцінювання, що передбачає оцінювання за усіма видами аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності <https://surl.lu/wbnojw>.

Освітньо-наукова програма передбачає проходження виробничої (педагогічної) практики на третьому році навчання. Оцінювання набутих здобувачами професійних навичок та вмінь здійснюється на підставі висновку засідання кафедри економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу, до якої прикріплений аспірант, за участю керівника практики від бази практики та гаранта освітньо-наукової програми. Форма контролю – диференційований залік.

Оцінювання **наукової складової** спрямоване на контроль за виконанням індивідуального плану науково-дослідницької діяльності та дотриманням графіку підготовки дисертаційної роботи.

Аспіранти проходять поточну атестацію шляхом звітування на засіданні кафедри, до якої прикріплений аспірант, (двічі на рік) та атестаційної комісії про результати виконання Індивідуального плану освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії, враховуючи результати роботи над дисертацією, опубліковані наукові праці та презентації наукових здобутків.

Оцінювання дисертації здійснюється за підсумками публічного захисту дисертаційної роботи.

Підсумкова атестація аспірантів, що повністю виконали освітньо-наукову програму підготовки докторів філософії в аспірантурі Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького за ОНП «Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка» спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) завершується присудженням наукового ступеня «Доктор філософії» в галузі С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні

	відносини спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) спеціалізації С1.01 Економіка освітньо-наукової програми «Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка».
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей. СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами. СК03. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази

	<p>даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.</p> <p>СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.</p> <p>СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень з розвитку продуктивних сил та регіональної економіки, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.</p> <p>СК06. Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей.</p> <p>СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.</p> <p>СК08. Розуміння методології дослідження регіону як суб'єкта світового та транскордонного економічного простору; оцінювання його конкурентоспроможності на світовій арені, детермінації конкурентних переваг регіону та потенціалу його включення до світових ланцюгів доданої вартості. Здатність проводити дослідження тенденцій та встановлювати закономірності соціально-економічного розвитку в межах транскордонних регіонів в контексті поглиблення процесів інтегрування у світовий економічний простір.</p> <p>СК09. Глибоке розуміння наукового підґрунтя процесів адміністративно-фінансової</p>
--	---

	<p>децентралізації, її переваг та недоліків, на цій основі розробляти пропозиції щодо удосконалення системи механізмів стимулювання розвитку регіонів та громад в умовах децентралізації. Здатність виявляти потенційні ризики децентралізації для розвитку регіонів та громад, формувати інструментарій їх нівелювання та зниження просторових диспропорцій регіонального розвитку.</p> <p>СК10. Здатність досліджувати особливості формування підприємницького середовища регіону та його інвестиційної привабливості; аналізувати фінансово-інвестиційну політику регіону / територіальної громади та оцінювати ефективність формування і використання капіталу; визначати напрямки покращання бізнес-середовища регіону та зростання його інвестиційної привабливості.</p> <p>СК11. Здатність досліджувати механізми реалізації розвитку продуктивних сил з позиції забезпечення добробуту населення регіонів та територіальних громад, розробляти науково-практичні рекомендації щодо ефективного використання людського потенціалу та соціального капіталу громад.</p>
7. Програмні результати навчання	
<p>Програмні результати навчання (РН)</p>	<p>РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.</p> <p>РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.</p> <p>РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі</p>

	<p>соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.</p> <p>РН04. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи.</p> <p>РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.</p> <p>РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.</p> <p>РН07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.</p> <p>РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми</p> <p>РН09. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків</p>
--	---

	<p>належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.</p> <p>РН10. Знання сучасних парадигм дослідження соціально-економічного розвитку регіонів та громад; закономірностей та чинників формування і розвитку економіки регіонів; процесів та явищ розвитку територій; відтворювальних, ринкових, інституційних та зовнішньоекономічних структурних диспропорцій в економіці регіонів.</p> <p>РН11. Знання інституційних засад формування та реалізації державної регіональної політики; механізмів регулювання соціально-економічними процесами на регіональному та локальному рівнях; методичного алгоритму розробки та реалізації стратегій регіонів та громад.</p> <p>РН12. Вміння аналізувати тенденції та генерувати пріоритетні напрями соціально-економічного розвитку регіонів та громад; оцінювати економічні процеси та явища глобального і національного масштабу з точки зору їх впливу на розвиток територій; оцінювати масштаби та інтенсивність структурних зрушень в економіці регіонів; осмислювати і давати всебічну характеристику основних соціально-економічних змін у сучасному суспільстві.</p>
8. Ресурсне забезпечення реалізації програм	
Кадрове забезпечення	<p>Освітній процес за освітньо-науковою програмою «Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка» забезпечують науково-педагогічні працівники кафедри економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу, а саме чотири доктори економічних наук, професори, два кандидати економічних наук, доценти з високим рівнем наукової та професійної активності згідно п. 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності від 30.12.2015 р. №1187 (із змінами, внесеними згідно з постановами КМУ від № 347 від 10.05.2018, № 180 від 03.03.2020, №</p>

	<p>365 від 24.03.2021)) та професіонали-практики.</p> <p>При відборі кандидатів на посади НПП кафедри для кадрового забезпечення освітньої програми пріоритетним є дотримання кодексу академічної доброчесності, активне підвищення кваліфікації шляхом неформальної освіти, робота у професійних об'єднаннях та спілках.</p> <p>Всім науково-педагогічним працівникам, відповідно до укладених графіків, університет сприяє підвищенню кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років відповідно до ст. 60 Закону України «Про вищу освіту» та ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти.</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Для набуття здобувачами ОНП професійних компетентностей та наближення освітнього процесу та наукової діяльності до реальних умов праці фахівця з економіки використовується програмне забезпечення Кадри Плюс Україна, «СОФТПРОЕКТ-Кадри», «BAS Малий бізнес», «1С: Бухгалтерія», «Dilovod», «iFin Zvit», М.Е.Doc, Finmap.</p> <p>Університетом використовуються аудиторії КЗ ВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради для потреб адміністрації, здобувачів та допоміжного персоналу Університету. Встановлено комп'ютерну техніку, забезпечено Wi-Fi підключення, Університет отримав доступ до 270 ліцензійних версій Zoom. Для роботи та збереження у хмарному сховищі документів у ЗВО використовується сервіс Google Workspace's.</p> <p>В освітньому процесі використовуються віртуальні лабораторії: Науково-освітня лабораторія Готельно-ресторанного туристичного бізнесу, STEAM лабораторія, Лабораторія психофізіологічних досліджень та Лабораторія психології здоров'я.</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне</p>	<p>– офіційний сайт університету https://mdpu.org.ua/;</p>

забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> – сторінка кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу https://fim.mdpu.org.ua/fakultet-informatiki-matematiki-ta/kafedra-ekonomiky-ta-gotelno-restorannogo-biznesu/; – бездротові точки доступу до мережі Інтернет; – наукова бібліотека, читальні зали; електронна бібліотека http://library.mdpu.org.ua/; – інституційний репозитарій університету http://eprints.mdpu.org.ua/; – платформа дистанційного навчання університету https://dfn.mdpu.org.ua/my/; – ліцензійне програмне забезпечення Кадри Плюс Україна, «СОФТПРОЕКТ-Кадри», «BAS Малий бізнес», «1С: Бухгалтерія», «Dilovod», «iFin Zvit», M.E.Doc, Finmap; – доступ до електронних ресурсів Web of Science і Scopus у локальній мережі університету; – корпоративна пошта; – наявність ліцензованої програми перевірки на плагіат StrikePlagiarism. <p>Належна забезпеченість бібліотеки підручниками та посібниками, вітчизняними і закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного профілю, доступ до мережі Інтернет, авторських розробок професорсько-викладацького складу.</p> <p>Навчально-методичне забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти відповідає ліцензійним та акредитаційним вимогам і включає освітньо-наукову програму, яка затверджена у визначеному порядку, містить опис загальних та фахових компетентностей та програмних результатів навчання; засоби діагностики якості вищої освіти; навчальний план, затверджений у вищезазначеному порядку; навчально-методичне забезпечення для кожного освітнього компоненту навчального плану: лекційні матеріали, розробки семінарських занять, методичні розробки з самостійної роботи, практики.</p>
--------------	---

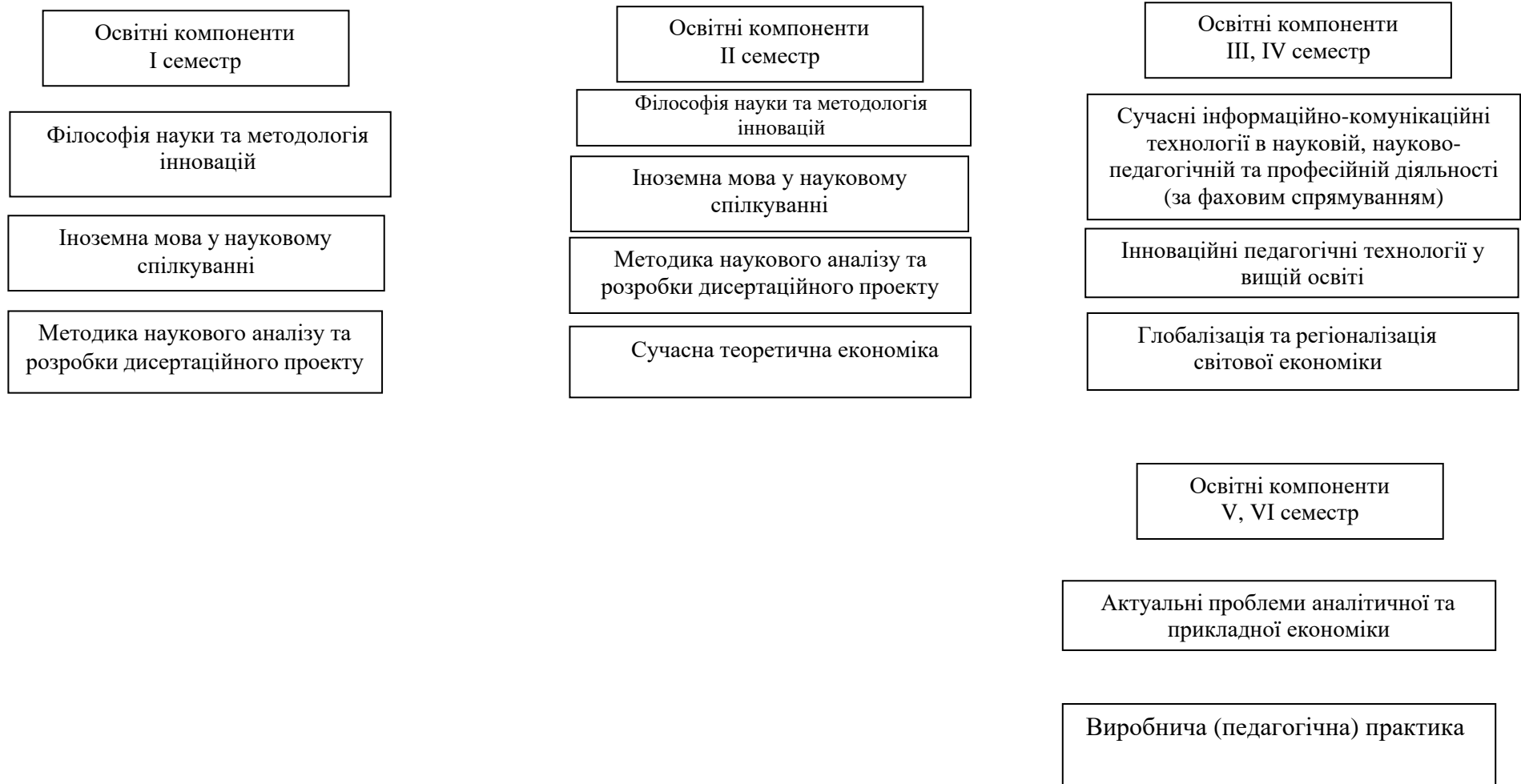
9. Академічна мобільність (регламентується Постановою КМУ №579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» від 12 серпня 2015 року)	
Національна кредитна мобільність	Здобувачі вищої освіти мають можливість опанувати освітні компоненти в інших ЗВО, в рамках національної кредитної мобільності з подальшим визнанням отриманих результатів та зарахуванням кредитів. Принципи академічної мобільності визначаються законодавством України та Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (Наказ МДПУ імені Богдана Хмельницького від 27.09.2022р. №40/01-05) https://surl.lt/cxkkdi .
Міжнародна кредитна мобільність	Принципи міжнародної академічної мобільності визначаються законодавством України, інших країн та міждержавними угодами. Кожен здобувач вищої освіти має можливість пройти процедуру визнання кредитів/періодів навчання. Академічна мобільність: https://surl.lu/oajduk
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Програма передбачає можливості навчання іноземних громадян на підставах, визначених чинним законодавством України.

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Шифр за ОП	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ			
ОК-01	Філософія науки та методологія інновацій	4	екзамен
ОК-02	Іноземна мова у науковому спілкуванні	6	екзамен
ОК-03	Методика наукового аналізу та розробки дисертаційного проекту	3	залік
ОК-04	Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в науковій, науково-педагогічній та професійній діяльності (за фаховим спрямуванням)	3	залік
ОК-05	Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті	3	екзамен
ОК-06	Сучасна теоретична економіка	4	екзамен
ОК-07	Глобалізація та регіоналізація світової економіки	4	екзамен
ОК-08	Актуальні проблеми аналітичної та прикладної економіки	4	екзамен
ОК-09	Виробнича (педагогічна) практика	3	залік
Всього за обов'язковими компонентами		34	
ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ			
ВК-01	Методологія та організація наукових досліджень	4	залік
ВК-02	Сучасні проблеми розвитку економіки України	4	залік
ВК-03	Інституційний аналіз економічного розвитку	4	залік
ВК-04	Функціонування сучасних економічних систем	4	залік
ВК-05	Конкурентоспроможність регіонів та структурна трансформація їх економіки	4	залік
ВК-06	Методологія та стратегія сталого розвитку територій	4	залік
ВК-07	Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка	4	залік
ВК-08	Соціально-економічний потенціал регіонів та територіальних громад	4	залік
Всього за вибірковими компонентами		16	
Разом за освітньою складовою		50	

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-наукової програми «Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка»

3. Наукова складова освітньо-наукової програми

В умовах наявності критичної маси дослідників, які спільно працюють в одному руслі наукового пошуку, наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення аспірантом власного наукового дослідження під керівництвом наукового керівника (або керівників) та оформлення його результатів у вигляді дисертації. Дисертація на здобуття ступеня доктор філософії є самостійним дослідженням, що пропонує розв'язання актуального науково-прикладного завдання за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями), результати якого характеризуються науковою новизною та практичною цінністю і оприлюднені у наукових публікаціях.

Наукова складова освітньо-наукової програми:

– оформлюється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є складовою ОНП;

– включає звітність про публікації наукових статей, виступи на наукових конференціях, наукових семінарах, круглих столах, симпозіумах.

Тематика наукових досліджень за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) відповідає фокусу ОНП «Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка» та формується з урахуванням особистих наукових інтересів здобувача.

4. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді, за результатами якого видається документ встановленого зразка (диплом доктора філософії) з присвоєнням кваліфікації: Доктор філософії у галузі С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) спеціалізації С1.01 Економіка освітньо-наукової програми «Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка».
Вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії	Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, яке пропонує розв'язання комплексної проблеми в сфері економіки або на її

	<p>межі з іншими спеціальностями, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.</p> <p>Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертація має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти (наукової установи) (сайт відділу аспірантури і докторантури).</p> <p>Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії повинна мати обсяг основного тексту 6,5-9 авторських аркушів. Вимоги щодо оформлення дисертації встановлюються МОН (наказ МОН від 12 січня 2017 р. № 40).</p>
<p>Вимоги до публічного захисту дисертації</p>	<p>Вимоги до порядку подання, попередньої експертизи, у тому числі перевірки на плагіат, та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді, а також її оприлюднення на офіційному веб-сайті МДПУ імені Богдана Хмельницького визначаються Положення про унормування процедури захисту дисертації здобувачем третього (освітньо-наукового) рівня в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://surli.cc/rvvsyvc.</p>

4.1. Вимоги до кваліфікаційної роботи

Дисертація на здобуття наукового ступеню доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання теоретичних та/або практичних актуальних економічних проблем, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань у сфері сучасної економіки та розвитку продуктивних сил і характеризується науковою новизною, теоретичним та практичним значенням.

Основні результати дисертаційної роботи мають бути апробовані, опубліковані відповідно до вимог, діючих на час захисту дисертацій, а також відповідати положенням академічної доброчесності.

Дисертаційна робота має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти (наукової установи).

4.2. Вимоги до публічного захисту кваліфікаційної роботи

Вимоги щодо процедури та особливих умов проведення публічного захисту визначаються Кабінетом Міністрів України. Нормативною формою підсумкової атестації є прилюдний захист результатів науково-дослідної роботи, які представлені у вигляді дисертації. Він дозволяє встановити відповідність рівня науково-дослідницької підготовки аспіранта та вимог, що висуваються до доктора філософії в галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями).

Підготовка та прилюдний захист дисертації доктора філософії в галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) має відповідати вимогам нормативних документів Міністерства освіти і науки України та постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 року за № 261 Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) <https://surl.lt/dvffpl>.

На дисертаційну роботу доктора філософії галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) покладається основна дослідницька і фахова кваліфікаційна функція, яка виражаються у здатності пошукувача ступеня доктора філософії розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Вона являє собою результат самостійної наукової роботи аспіранта та має статус інтелектуального продукту на правах рукопису.

Аспіранту, який повністю виконав індивідуальний навчальний план підготовки доктора філософії в аспірантурі Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького присуджується науковий ступень доктор філософії в галузі С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) спеціалізації С1.01 Економіка освітньо-наукової програми «Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка» з врученням диплома встановленого зразка.

5. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Забезпечення якості підготовки здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) освітньо-наукової програми «Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка» здійснюється у відповідності до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького та інших нормативних документів й передбачає здійснення таких процедур і заходів:

<p>Процедури та заходи системи внутрішнього забезпечення якості згідно Закону України «Про вищу освіту»</p>	<p>Оцінка стану формування і застосування відповідних процедур та заходів в Університеті</p>
<p>1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти</p>	<p>Розроблені та діють:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Положення про організацію освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького https://surli.cc/onntnr; – Положення про участь здобувачів вищої освіти у забезпеченні якості освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://surl.lu/lxiwln; – Положення про внутрішнє забезпечення якості вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://surli.cc/npvyqw; – Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького https://surl.li/mjrbxm; <p>Положення про стейкхолдерів освітніх програм у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://surl.lu/dqauyj.</p>
<p>2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм</p>	<p>Здійснюється щорічно відповідно до:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Положення про освітню програму підготовки здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://surl.li/vhiibf; – Положення про гарантів освітніх програм у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://surli.cc/rpqjjq.
<p>3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників ЗВО та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті,</p>	<p>Впроваджено механізм оцінювання досягнень здобувачів – претендентів на отримання стипендій; оцінювання науково-педагогічних працівників на основі рейтингів науково-дослідної, методичної та організаційної роботи і рейтингування викладачів за результатами анкетування здобувачів.</p> <p>Регулюється:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Правилами призначення академічних і соціальних стипендій здобувачам вищої освіти

<p>на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб</p>	<p>Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького https://surl.li/vzvpvh; – Положенням про рейтингове оцінювання результативності професійної діяльності та професійної активності науково-педагогічних працівників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Результати оцінки та рейтингування оприлюднюються на офіційному сайті університету https://surl.cc/ronkpo.</p>
<p>4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників</p>	<p>Відбувається на регулярній основі. Ведеться робота над посиленням практичної складової підвищення кваліфікації НПП в системі післядипломної та неформальної освіти, зокрема, шляхом проходження стажувань на підприємствах, установах, організаціях в межах України та закордоном, участі у міжнародних проектах, грантових програмах, навчання за сертифікаційними програмами. Регулюється: Положенням про професійний розвиток науково-педагогічних та педагогічних працівників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького https://surl.li/emlxmm.</p>
<p>5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у т.ч. самостійної роботи здобувачів, за кожною освітньою програмою</p>	<p>Забезпечено необхідними ресурсами (матеріальна база, навчально-методичне та інформаційно-технічне забезпечення, освітня платформа Moodle).</p>
<p>6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом</p>	<p>Використовуються інформаційні системи ЄДЕБО, АСУ.</p>
<p>7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації</p>	<p>Інформація про освітньо-наукову програму, ступені вищої освіти та професійні кваліфікації оприлюднюється на веб-сайті університету: https://mdpu.org.ua/ та кафедри http://surl.li/szhfz</p>

<p>8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками ЗВО та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників ЗВО і здобувачів вищої освіти</p>	<p>Забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками ЗВО та здобувачами вищої освіти регулюється:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Положенням про запобігання академічного плагіату в освітній діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького https://surl.gd/ajhyhy; – Положенням про академічну доброчесність у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://surl.li/vhmazs; – Кодексом академічної доброчесності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького https://surl.lu/zivybr; – Порядком застосування програмних засобів з метою запобігання та протидії проявам академічної недоброчесності в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://surli.cc/ibtfmh. – Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії https://surli.cc/nzkuuu. – Положення про унормування процедури захисту дисертації здобувачем третього (освітньо-наукового) рівня в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://surl.li/wpebgc. <p>В університеті створено постійну комісію Вченої ради з питань академічної доброчесності та запобігання плагіату в освітній діяльності.</p>
<p>9) інші процедури і заходи</p>	<p>Діючу інституційну структуру системи внутрішнього забезпечення якості відображено у Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти https://surli.cc/npvyqw.</p> <p>В Університеті діє Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://surl.li/gugvmx.</p>

6. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	OK-01	OK-02	OK-03	OK-04	OK-05	OK-06	OK-07	OK-08	OK-09
ЗК 01	+		+						
ЗК 02	+		+						
ЗК 03				+			+		+
ЗК 04			+		+				+
ЗК 05			+	+				+	
ЗК 06			+						
ЗК 07		+	+						
ЗК 08				+	+				
ЗК 09					+				+
СК 01			+	+					
СК 02				+		+	+	+	
СК 03			+	+					
СК 04			+	+		+	+	+	
СК 05						+	+	+	
СК 06				+		+	+		
СК 07	+		+						
СК 08	+		+						
СК 09				+			+		+
СК 10			+		+				+
СК 11			+	+				+	

7. Матриця відповідності результатам навчання компонентам освітньої програми

	ОК-01	ОК-02	ОК-03	ОК-04	ОК-05	ОК-06	ОК-07	ОК-08	ОК-09
PH 01	+		+	+	+	+			
PH 02	+		+	+		+			
PH 03			+	+		+	+	+	
PH 04	+		+	+	+				
PH 05			+	+	+	+			+
PH 06		+	+	+					
PH 07					+				+
PH 08			+	+					
PH 09			+	+					
PH 10						+	+	+	+
PH 11	+		+			+	+	+	
PH 12	+					+	+	+	+

8. Відповідність стандартам

Освітньо-наукова програма «Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями). Спеціалізація С1.01 Економіка базується на Стандартах вищої освіти:

– наказ №424 від 10.03.2022 р. <https://surl.li/xajuwx>.

9. Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти

1. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

2. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

5. Національна рамка кваліфікацій (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/519-2020-%D0%BF#Text>.

6. Національний класифікатор України: «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009: 2010. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> 7. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003: 2010 ДК 003:2010. URL: <http://www.dk003.com>

8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) від 23 березня 2016 р. № 261 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>

9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261 із змінами (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 № 283)

10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» від 30.12.2015 № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 365)

11. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584).

12. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/051-Ekonomika-bakalavr.28.07-1.pdf>

13. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/051-ekonomika-M.pdf>].